

KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA

VAKTİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdulkerim bin Abdullah el-Hudayr

KİTAB VE SÜNNET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA
VAKTİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

ABDULKERİM BİN ABDULLAH EL-HUDAYR

KİTAB VE SÜNNETE DAVET NEŞRİYYAT
1436

özgün ismi

استغلال الوقت

KUR'AN VE SÜNNET IŞIĞINDA
VAKTİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

ABDULKERİM BİN ABDULLAH EL-HUDAYR

(Yüksek Âlimler Heyeti Üyesi ve İlmî Araştırmalar ve Fetva Daimî Konseyi Üyesi)

tercüme

Ummu Fudayl bint Ebi Umeyr bin Muhammed et-Turki

tashih

Ebu Turab bin AbdurRahman es-Sivasi

irtibat

kitabvesunnet@gmail.com

YAYIN HAKKI İSLAM ÜMMETİNE VAKİFTİR, DİLEYEN ÇOĞALTABİLİR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a aittir. Ve Allah'ın salâtu selâmı ve bereketi kulu ve Resûlu Nebîmiz Muhammed'in ve onun tüm âlînin ve ashâbının üzerine olsun.

Bundan sonra;

Buhari (rahmetullahi aleyh), Sahih'inin "Kitâbu'r-Rikak"ında, İbn Abbas (radiyAllahu anhuma)'dan şu hadisi rivayet etmiştir:

"Dedi ki: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

'İki nimet vardır ki, insanların çoğu bu ikisinde mağbundur/aldanmıştır: Sıhhat ve boş (vakit).'"

Ğabn/aldanma; insanların örfünde bir malı aşırı ucuzlukta satmaktır. İnsanlar bunu, ğabn/aldanma olarak adlandırmakta ve bu husustaki tercîhi, mağbûn/aldanan lehine isbât etmektedirler.

Örneğin 1000 dinarlık bir malı 600 dinara satan adam hakkında, "o, mağbûndur/aldanmıştır" derler. Bu adamın, hakim huzurunda "falanca, malımı alırken beni aldattı" diyerek dava açma hakkı vardır ve bu davanın görülmesi gerekir. İlim ehline göre, bu hususta aldatıldığını öne sürme tercîhi, satıcı lehinedir.

Bu, dünya işlerindeki ğabndır/aldanmadır. Lâkin hakiki ğabn, din işlerinde ve onda gösterilen gevşeklikte olandır. Bu nedenle Allah (azze ve celle) şöyle buyurur:

"İşte o teğabün/aldanma günüdür."¹

Yani Kıyamet günü, o gün hakiki aldanma günüdür. Kim de dininde aldanırsa, işte o hakikaten mağbundur. Ulemanın bazısı, Allah (azze ve celle)'nin **"İşte o teğabün/aldanma günüdür."** şeklindeki bu âyetinden, şu sonucu çıkarmışlardır: Öyle ki, dünya işlerinde ğabn seçeneği yoktur. **"İşte o teğabün/aldanma günüdür."** Hasr üslubu, bundan anlaşılan, dünyada ğabnın/aldanmanın olmadığı, bilakis insanların bunu ğabn/aldanma olarak isimlendirmiş olduğudur.

Hakikatte ise bu, ğabn/aldanma değildir. Çünkü dünyanın işi basittir.

¹ Teğabün Suresi, 9. ayet

İnsan dünya işlerinde bir şey kaçırırsa bunun tedariki mümkündür. Tedariki mümkün olmasa dahi durum basittir. Çünkü dünya işleri Allah indinde cidden hakirdir. Dünya, O (celle celaluhu)'nun indinde bir sineğin kanadı ağırlığında değildir. Eğer bir sinek kanadı ağırlığında olsaydı, kafire ondan bir yudum su içirmezdi. Ve bir haberde ise şöyle gelmiştir:

Allah dünyayı sevdiğine ve sevmediğine verir. Din ise buna hilâfen, Allah (azze ve celle) indinde mahbub olandan başkasına verilmez.

Dünya işlerindeki ğabn/aldanma, zikrettiğimiz gibi bir malı fahiş ucuzlukta satmaktır. Peki din işlerindeki ğabn nedir? Bilinmektedir ki insanlar ve cinler bir hedef için yaratılmışlardır. Bu da Allah'ın uluhiyyetinin tahkikidir. Allah (azze ve celle) şöyle buyurur:

"Cinleri ve insanları ancak bana ibadet etmeleri için yarattım."²

Böylelikle bu, cinlerin ve insanların dünyada bulunma hedefleridir. Kim bu hedefi gerçekleştirirse işte o, taatte mağbûttur/imrenilendir. Kim de bu hedefi zayi eder ve onda gevşeklik gösterirse işte o mağbundur/aldanandır.

² Zariyat Suresi, 56. ayet

Sair mahlukatın dünya işlerinde ticarete oldukları gibi, müslüman da Allah ile bir ticaret içerisindedir. Mü'min de Allah ile ticaret eder, ecirleri kazanmak ve kâr için çalışır.

"Sizi elim azaptan necat ettirecek bir ticaret göstereyim mi?"³

İşte bu hakiki ticarettir.

"Şüphesiz Allah'ın kitabını tilavet edenler, namazı ikame edenler ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden gizlice ve ilan ederek Allah yolunda infak edenler."⁴

Onlara ne vardır?

"(İşte onlar) asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler."⁵

Bir gün çıkan, bir gün inen, bir gün kesat olan dünya ticaretleri gibi değil. Hayır. Asla başarısız olmayacak ve zarar etmeyecek bir ticaret...

³ Saff Suresi, 10. ayet

⁴ Fatır Suresi, 29. ayet

⁵ Fatır Suresi, 29. ayet

Allah (azze ve celle) ile ticaret eden bir kimseye lahzalarının bir anında dahi gevşeklik göstermesi yakışır mı?

İnsanlar dünya işlerindeki ticaretlerinde tüm vakitlerini ganimet bilmek için hırslanırlar ve önlerine çıkan tüm fırsatları bazen mübah, bazen haram ve bazen de hayatın onsuz yürüyemediğinden dolayı zorunluluk haline gelen 'dünya malı' için kullanırlar.

Lâkin Allah (celle ve alâ) ile ticaret yapmak, O'na iman etmek, O'na ihlaslı olmak, imanın ve İslam'ın rükunlarını tahkik etmek ve şu babda belirlenenleri yerine getirmek sûreti ile olur:

"Şüphesiz Allah'ın kitabını tilavet edenler, namazı ikame edenler ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden infak edenler."⁶

Bunlar Allah (celle ve alâ) ile ticaret yapmak için geniş alanlardır.

"Şüphesiz Allah'ın kitabını tilavet edenler."⁷

⁶ Fatır Suresi, 29. ayet

⁷ Fatır Suresi, 29. ayet

Allah'ın kitabını tilavet ederek onunla nasıl ticaret edilir?

Onu okumak ile ki her harfine on sevap vardır. Elhamdulillah, Kur'an kıraati şimdilerde çok kolaylaştırılmıştır. Geçmiş asırda okuyanlar azdı. Bazı evlerde okuyan bulunmuyordu. Bazılarında mushaf, bazılarında ise okuyabilmek veya gece ezberleyebilmek için ışık bulunmuyordu.

Her şey şimdi kolaylaştırılmış bir şekilde. Yaşı büyük olup okumayı bilmeyen veya güzel okuyamayan kişiler mevcut olabilir. Lakin imkânına göre, dinlediğinde ona okuyan kadar ecir vardır.

Şimdi müslümanların evlerinden hiçbir ev yok ki, o evde okuyamayan veya yazamayan kişiler mevcut olsun. Kişi oğlunun kıraatini dinlerse veya ona kıraatte yardım ederse, ona dinleme ecir vardır. Kızının kıraatini dinlediğinde de bu böyledir.

Veya kayıttan güzel ve tesirli bir şekilde okuyan kârinin sesini dinleyen için de ecir sabit olur. Dinleme ecir sabit olurken, aynı şekilde Kur'an'dan faydalanıp istifade etmenin ecir de sabit olur. Hatırlatma da Kur'an ile hasıl olur.

Allah (azze ve celle)'nin buyurduğu gibi:

"O halde sen uyarımdan korkan kimselere Kur'an ile öğüt ver/hatırlat."⁸

Bir ayet duyması sebebiyle derin bir şekilde hayatı değişen nice şahıs var... Hiç şüphe yok ki Kur'an, dinleyicisi ilim ehlinden olmasa dahi, zatıyla tesirlidir. Fakat (dinleyici) ilim ehlinden ise bu zaten onun alanıdır ve o faydalanır, özellikle de kulak verip hazır bulunursa.

Yani kalbi hazır bulunursa, ya da Kur'an'ı emir buyurulduğu vecih üzere tedebbür ve tertil ile okursa...

Malumdur ki bu, yani Kur'ân'ı emir buyurulduğu vecih üzere kıraat etmek, kalp hastalıklarının iyileşmesinde fayda verenlerin en faydalısıdır. Bir kimse, Kur'an okumayı, kıraat müsemmasının hakkını vererek gerçekleştirirse, ona her bir harfe karşılık on sevap vardır. Ve Kur'an, ilim ehli tarafından sayılmış olup, 300.000 harfi vardır. Böylece tek bir hatimde 3 milyon sevap bulunur. İnsan, Allah indinde bir sineğin kanadı kadar değeri olmayan dünya malından ömründe ne zaman 3 milyon kazanç elde eder?

⁸ Kaf Suresi, 45. ayet

Ömrü biter de, o miktarın ne onda birini, ne de yüzde birini kazanmış olur. Terazinin hasenat kefesinde onun için biriktirilen bu azîm ecirler, en kolay sebepler ve en kısa vakitler ile hasıl olanlardır.

Kitâbını okuyarak Allah ile mütacir olmak, emir buyurulduğu vecih üzere Kur'ân'ı tilavet etmek ile, ve aynı zamanda onu hıfzetmek ile olur.

"Oku ve cennetin derecelerine yüksel."⁹

Ve aynı zamanda onunla amel etmek ile olur; sahih hadiste geldiği gibi, onu öğrenmekle ve öğretmekle olur.

"Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir."¹⁰

Bu, alemlerin Rabbi ile ticarettir. Bu kolay amel ile insan, yüce kazançlar elde eder.

"Andolsun biz Kuran'ı öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan?"¹¹

⁹ Ebu Davud, Vitr, 20; Tirmizi, Sevabu'l-Kur'an, 18

¹⁰ Buhari ve Muslim

¹¹ Kamer Suresi, 17. ayet

Allah'ın kolaylaştırdığına kolay olan amel ile yüce ecirler kazanmak...

İnsanların çoğu mushafa bakıyor, bu ecirlere talip olarak onu açıyor, sonra kapatmak için de hiç oyalanmıyor. Çünkü alışkın değil. Kendilerinde iyi hâl alametleri bulunan ve ecirlerin katlandığı bu mubârek yerlere gelmiş insanlar buluyoruz ki onların vakitleri "kıyl-u kâl"¹² ile bitiyor.

Hatta mescidte namazı bekleyen birini bulursun ki elini uzatıp direğin yanındaki mushafı alıp okumak ona zor gelir.

Allah (celle ve alâ) buyuruyor ki:

"Andolsun biz Kuran'ı öğüt almak için kolaylaştırdık. Var mı düşünüp öğüt alan?"¹³

Hatırlayan var mı? Öğüt alan var mı? Şüphesiz ki bu bâbda ve hayrın diğer bablarında insanın, içerisinde Allah (celle ve alâ)'yı ârif olduğu birikmiş bir manevi sermayesi olmalıdır.

¹² "denmiş ve dedi" anlamlarındadır. Boş ve gereksiz laf, dedikodu için kullanılır. [Yayıncı]

¹³ Kamer Suresi, 17. ayet

Ramazan'da mescidte ikindi namazını kılıp akşamı bekleyen birini bulursun. İftarı bekler ve iftara kadar vakit üç saate kadar uzanır. Aynı şimdiki vaktimiz gibi. Bu kişi, üç saatte ne kadar okuyabilir? Eğer alışkınsa ve hâfız ise Kur'an'ın yarısını okuyabilir. On cüz okuduğunu varsayın. Bu fırsatı böylece kullanırsa, üç ikindi süresinde Kur'an'ı hatmeder.

Lâkin üzerlerinde iyi hâl ve istikametın eserleri olan kimseler buluyoruz ki kendilerinde ilim talebinden bir şey var ve ona ihtimam da gösteriyorlar. Böyle bir kimse, ikindi namazından sonra direğe yaslanmış iken, sonra okumak için mushafı açıyor; daha sonra konuşmak ve onunla vakit geçirmek için biri geldi mi diye veya tanıdığı birini görecektir mi diye sağına soluna dönüyor.

Sanki bu müddeti geçirmek için ona mahkummuş gibi...

Sanki bu müddet bitince ona hürriyeti bağışlanacakmış gibi...

Fakat o, bu müddeti herhangi bir şey ile geçiriyor. Bilmiyor ki o, mağbun/alıdanmıştır...

Çünkü bu, boş vakittir ve hiç şüphesiz geçip bitecektir.

Böylelikle eğer bu boş vakti Allah'ı razı edecek şekilde geçirirse o mağbut, imrenilendir. Eğer O'nu razı etmeyecek şekilde geçirirse de mağbun/alданandır. Ğabn farklıdır. Bu boş vakti mübah ile geçiren kimse halen aldanmıştır lâkin o, haram ile geçirenden daha efdaldır.

Boş vakit, Allah (celle ve alâ)'nın nimetlerinden bir nimettir. İnsan gözünün önünde bir canlandırırsın: Önceden insanların gece gündüz, kavurucu yaz sıcağında ve dondurucu kışın soğuşunda yaşamak için bir lokma kazanmakla meşgul oldukları gibi, insan hâlâ kendisi ve evlatlarının yaşantısı için çaba sarf etmekte ve uğraşmaktadır.

Şimdi ise insanlar daha rahat hâle gelmişler ve daha çok boş vakitleri var. Bu nedenle artık onların bir bahanesi, mazereti kalmamıştır. Geçimini sağladıklarının ve kendisinin yükümlülüğünü yerine getiren ve bu "gelir" ile meşgul olan kimse ise, bu onun için bir çeşit özürdür.

Bununla birlikte aslında o ibadet için yaratılmıştır.

Lâkin salih bir niyetle, bu hedefi gerçekleştireceği şeyi tahsil etmek için çalışırsa ona ecir verilir. Lâkin problem şu ki, içerisinde yaşadığımız durumda ve koşulda, meşguliyetlerimiz için vaktin onda birine (bile) ihtiyacımız

yok. Böylece vaktin onda dokuzu boş vakit oluyor. Kim bu vakitten Allah'ı razı edecek şekilde faydalanırsa, o şahıs mağbut, imrenilen olur. Veyahut da bu vakti zayi eder, yitirir ve mağbun/alldanan olur.

Sıhhat de aynı şekildedir. İnsanın sıhhatli olduğu zamanı ganimet bilmesi gerekir. Çünkü nasıl ki boş vakit her zaman devam etmiyorsa, sıhhat de her zaman devam etmez. Nitekim durumlar ve haller değışebilir. Bugün boş vakti olan yarın meşgul olabilir. Bu yüzden bugünün işini yarına ertelememesi gerekir.

Her ânından Allah indinde kendisine fayda sağlayacak bir şekilde faydalanması gerekir.

Aynı şekilde sağlıklı kişi de böyledir; o, bu sıhhatin değerini bilmeli ve ondan faydalanmalıdır. Çünkü o, bugün ayakta namaz kılmaya güç getirebiliyor, yarın ise belki de buna güç yetiremeyecek. Belki de namaz ona zor gelecek, zorlanacak. Hastalık gelip de namaz ona zor geldiğinde Allah onu takdîr eder, yazar ve razı olur. Sıhhati yerinde iken Allah'ı razı edecek bir biçimde vakitten faydalanmışsa, ona sıhhatliyen işlediğı amel yazılır.

Hastalansa ve sıhhatli iken yapmış olduğu ibadetten aciz hâle gelse, kıraattan aciz hâle gelse, nafîle namaz

kılmaktan aciz hâle gelse ve nafîle oruç tutmaktan aciz hâle gelse bile bu böyledir. Böylelikle ona muhakkak sıhhatli iken yaptığı kadar yazılır. Seferî olana da bu böyledir.

Müslümanın üzerine düşen ise müslümanların çoğunun heder edip zayi ettikleri vakti ganimet bilmesidir. Müslümanın, meşguliyetler gelip pişman olmadan önce, akıl ve kararlılıkla bakıp, zamanını boşa zayi etmemesi gerekir. Keza hastalandığı zaman, sıhhatli iken vakitten Allah'ı razı edecek şekilde faydalanmadığı için pişman olur.

Aynı şekilde gençlik de böylece sıhhatin ve gücün zannedilen yeridir. Asıl olan budur. Öyle ise zinde olan ve kuvvetle donatılmış genç, şunu gözünde canlandırırsın:

Normalde bir, iki veya üç gün süren ve bu süreçte bazı işlerin ona ağır geldiği baş ağrısı veya grip başına geliyor. Fakat tasavvur etsin ki, bir gün gelecek, yaşı ilerlediğinde bu vasıf ona hep eşlik edecektir. Bedende ağırlık, duymada ağırlık, görmede ve kuvvette zayıflık...

Bahtiyar kimse ise ders çıkarandır. Nezle olduğun bir gün olursa ya da başın ağrırsa, hatırla ki, yaşı ilerlediğinde bu hâl sende asıl olacaktır. Zinde ve alışık bir şekilde namaza kalkmak, secdeleri, rükuyu ve kıraatı

uzatmak yerine, namaza kalkmak istediğinde bedenini ağır hissedeceksin. Buna güç getiremediğin gün gelecek.

Bundan dolayı hastalık, sefer veya başka bir şey mâni olmadan, sıhhatli zamanında bu hâletin misli için amel et. Çünkü o zaman sana, sağlıklıyken yapageldiğin yazılır. Elde olmayan sebeplerden dolayı amel kesildiğinde ecrin kesilmemesini göz önünde bulundurursak, bu, Allah'ın bir lütfudur.

"İki nimet vardır ki insanların çoğu ikisinde mağbundur (aldanmıştır)." ¹⁴

Allah (azze ve celle) şöyle buyurur:

"Kullarımdan şükredenler pek azdır." ¹⁵

Bu, mağbun olan birçok kimseye mukabildir. Ğabn, insanların çoğu ile karşı karşıyayken; şükür, insanların azı ile karşı karşıyadır. Diğerlerine nispeten az olan o şükredenlerden ol ve çok da olsalar mağbunlardan olma! Çoğunluk seni aldatmasın. Önemli olan Allah'ın neyden razı olduğudur.

¹⁴ Buhârî

¹⁵ Sebe Suresi, 13. ayet

"Sıhhat ve boş vakit."

Bunlar Allah'ın kullarına, özellikle O'nun rızası için çabalayan müslümanlara bahsettiği nimetlerin en yücelerindendir. Onlar ki cennete ulaşmak ve azabından kurtulmak için tüm sebepleri sarf ederler.

Allah'ın kullarına bahsettiklerinin en yücesi İslâm nimetidir. İnsan tasavvur etsin, hayal etsin; ya Allah onu İslam'a girmek ile muvaffak kılmasaydı ve o vakit Cennet ona haram, varacağı yer ise Cehennem olsaydı...

Sonra ona haram kılınan nimetlere ve onun için hazırlanan şiddetli ateş içerisindeki azaba baksaydı...

İnsan bir an için müslüman olmadığını ve tüm bunları hayal etse, zannediyorum ki, kalp hâlen diriye, o gece korkudan uyuyamaz. Talebelerin çoğu başarısızlık korkusuyla gece boyu uyumuyor ve her an imtihanı kaçırabiliriz diye endişe ediyor.

On yıl önce mezun olan insanlarla konuştum ve birçoğu şöyle diyordu:

"Hâlâ geceleyin korkmaya ve imtihan gelip geçti diye endişe etmeye devam ediyoruz."

Bu ne imtihandır? Bu imtihan dolayısıyla kaçıracağın şey nedir?

Lakin toprak kabrine konulduğunda, büyük imtihanda başarısız olursan...

Rabbin ve Nebîn hakkında sorulduğunda...

"Hah, hah, bilmiyorum."¹⁶ dediğini bir gözünde canlandırırsana. İşte telafi edilemeyecek asıl felaket odur.

Ayrıca, bu sene sınıfı geçemezsen ya da derslerinde başarılı olamazsan, başka programlar mevcut ve bu, dünyanın sonu değildir. Önemli olan ise ana kaynağımız olan dindir.

¹⁶ Bera bin Azib (radiyAllahu anh) hadisindendir. Allah Resûlu sallAllahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **"...Arkadaşları kabrin başından dönerken (mezardaki ölü) onların ayak seslerini işitir. İki karanlık (görünümlü) melek gelir, onu oturtup şöyle sorarlar: 'Rabbin kim?' 'Hah-hah, bilmiyorum' der. 'Size gönderilen bu adam (yani Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) hakkında ne dersin?' diye sorarlar. (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem'in) ismini dahi bilemeyecektir, ama ona 'Muhammed' denilecektir ve diyecektir ki: 'Hah-hah, bilmiyorum, insanların şöyle şöyle dediklerini işitiyordum.' Ona: 'Hiçbir zaman bileme!' denir. Semadan görevli şöyle nida eder: 'O yalan söyledi, kabrini cehenneme çevirin, kabrinden cehenneme bir kapı açın, cehennemin sıcaklığı ve kavurucu rüzgarı girsin. Kabri o kadar daraltılır ki kaburga kemikleri birbirine girer.'** [Ebu Davud, İbn Mace ve Ahmed bin Hanbel'in Müsnedinde tahrir edilmiştir. Şeyh el-Elbani Ahkam'ul-Cenaiz'de hadisini sıhhatine hükmetmiştir. Yayıncı]

*Din, kırılmış her husûsu tamir eder
Ama dînin kanadı kırılırsa, onu tamir edecek yoktur*

Allah (azze ve celle)'nin Müslümanların üzerindeki en yüce nimeti işte bu İslam'dır, bizden razı olduğu bu dindir. Allah'a (bunun için) hamdederiz, şükrederiz ve ölene, O'na kavuşana kadar bu dinde sebat dileriz. Bu Allah'ın bahşettiği en büyük nimettir. Bundan sonra ise, tüm şer'i hükümler, vacipler ve sünnetler ile amel etmeye ve haramlardan, mekruhlardan ve şüphelilerden sakınmaya muvaffak kılınan kimse gelir ki işte o, üzerinde nimetin tamamlandığı kimsedir. Kimde tüm bunlardan herhangi birini ihlâl ederse, ihlâli ölçüsünde iman ve İslam nimetini zayi etmiş, kaybetmiş olur.

Yine hadiste geleni zikrettik:

"Sıhhat ve boş vakit."

Sıhhat ve boş vakit hakkında nass konulması, '*dikkat edilecek başka hususlar yoktur*' anlamına gelmez. Lâkin insanların çoğu bu ikisinde gevşeklik göstermektedir.

İnsanlar, diğer nimetler husûsunda, sıhhat ve boş vakte nazaran daha az gevşeklik gösteriyor olabilirler. Lâkin boş vaktin geçirilmesi, insanın ailesiyle, yaşlılarıyla ve

sevdikleriyle "kıyl-u kâl" ile faydasız saatler geçirmesi o kadar kolay ki...

Bu, işi harama kadar götürmedikleri zaman böyledir. Bu, insanlara o kadar kolay geliyor ki... Vakıa da zaten buna şahitlik ediyor. Vaktin geçtiği toplantılar, oturumlar, seyahatler, gezmeler ve istirahatler...

Muvaffak kimse ise odur ki, kardeşleriyle ve ailesiyle geçirilen bu oturumlardan bile faydalanır. Onu **"SubhânAllahi ve bi-hamdihi, subhânAllahi'l-azim."**¹⁷ demekten meneden nedir? Çok kolay bir iş...

"SubhânAllahi ve bi-hamdihi, subhânAllahi'l-azim. İki kelime vardır, bunlar dile hafif, terazide ağır Rahman'a sevgilidiler."¹⁸

Herhangi bir çabaya ihtiyacın yok. **"SubhânAllahi ve'l-hamdulİllahi ve lâ ilahe illAllahu vAllahu ekber."**

Baki kalacak salih ameller...

Cennet fidanı...

¹⁷ Mânâsı: "Allah'ı, O'na hamdederek tesbih ederim ve azîm (olan) Allah'ı tesbih ederim." [Yayıncı]

¹⁸ Buhârî, Deavât, 65

"SubhanAllah", Cennette hemen dikilen bir ağaçtır.¹⁹

"SubhânAllahi ve bi-hamdihi."

"SubhânAllahi ve'l-hamdulİllahi ve la ilahe illAllahu vAllahu ekber."

Dört kelime, Cennetin ağaçlarından dört ağaç.

Sen (Cennetteki ağacı) dikip bırakırsın ve herhangi bir antlaşma yapmana gerek olmaz...

Bu fidanları sulamalıyım veya onlara göz kulak olacak işçiler bulmalıyım ya da bunlar ürün vermiş veya vermemiş, bahçeye âfet ya da felaket uğramış türünden kaygılara düşmezsın. Hayır, sen dik ve işi Allah'a bırak. Ve şöyle söyleme:

¹⁹ Ebû Hureyre (radıyAllahu anh)'tan, (dedi ki): "Bir defa kendisi bir fidan dikmekle meşgulken Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) oradan geçmiş ve ona şöyle demiş: '**Ya Ebâ Hureyre! Dikdiğin nedir?**' (Ebû Hureyre) dedim ki: 'Kendim için bir fidan dikiyorum.' (Allah Resûlu sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: '**Senin için bundan daha hayırlı bir dikilecek fidanı göster miyeyim mi?**' (Ebû Hureyre de) dedi ki: 'Evet, ey Allah'ın Resûlu.' Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdu ki: '**SubhânAllahi ve'l-hamdulİllahi ve la ilahe illAllahu vAllahu ekber. (Allah'ı tesbih ederim, ve Allah'a hamdederim ve Allah'tan başka ilâh yoktur ve Allah en büyüktür.)**" de. Her kelimeye karşılık cennette **senin için bir ağaç dikilir.**" [İbn Mace, Hadis no: 3807, Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni İbn Mace'de hadis için: "Sahihtir." demistir. Yayıncı]

"Vallahi benim sermayem var ve bu sermayeden hurma ağaçlarım ve kamil bostanlarım var."

Sonra yardım kesiliverir ya da su kesilir, yağmur gecikir ve fidan bundan etkilenir. Hayır. Senin (bu dünyada) amel etmen gerekiyor, muhafaza senin üzerine vazife değil, onu Allah'a bırak.

Ve şöyle deme: "Vallahi bugün hisseler yükseldi veya düştü." Senin bununla bir alakan yok. Bu muhafaza edilmiş bir iştir ve senden başka kimse onda tasarruf edemez. Sen kendine dikkat et. Çünkü amellerin dağlar emsalinde toplanmış olabilir. Sonra bunları kime paylaştıracaksın? Anne-babana mı? Hayır. Sevdiklerine ve arkadaşlarına mı? Hayır, düşmanlarına. Çünkü bu hep böyle olagelmıştır. Sadece, sevmediğin bir kimsenin gıybetini yapar, ona zulmeder, onu döver ve hakkını yemeye yeltenirsin. Böylece amellerini, kendi elinle o kimseye hediye edersin.

Kendi amellerini çalan hırsız da yine sensin. İşte, insanın salih amel toplamak için hırs göstermesi ve topladığını da muhafaza etmesi gerekir. Yorulduktan sonra gevşeklik göstermemesi gerekir.

Zikir ey kardeşlerim, insana hiçbir şey yüklemiyor. İnsanların bazıları "Kuran'ı ezbere bilmiyorum, abdest

almam, ışığı açmam gerekiyor." diyebilir. Hayır, ne abdest alman ne de ışığı açmana gerek var. Yatağında şu zikirleri söyleyebilirsin:

"SubhânAllahi ve bi-hamdihi, subhânAllahi'l-azim."

"SubhânAllahi ve bi-hamdihi."

Yüz defa söylersin ve iki dakika içerisinde denizin köpüğü kadar da olsa, günahların dökülür.

"Lâ ilâhe illAllahu vahdehu lâ şerike leh, lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr."

On defa söylersin ve İsmail evlâtlarından dört (nefsi) azad etmiş kimse gibi ecir alırsın.²⁰

Bir kimse tüm bu mevzuların sahih olup olmadığında şüphe edebilir mi? Hepsi Buhari'dedir. Bu hadislerin zayıf veyahut şüpheli olduğunu söyleyemezsin.

²⁰ Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Kim on kere: 'Lâ ilâhe illAllahu vahdehu lâ şerike leh, lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr. (Allah'tan başka ilâh yoktur, O birdir, O'nun bir şeriki yoktur. Ve mülk O'nundur ve hamd O'nadır. Ve O, her şey üzerine kadîrdir.)' derse, İsmâil evlâtlarından dört nefsi azad etmiş gibi olur."** [Buhari (6404) ve Muslim (2693) tahrir etmiştir. Yayıncı]

Müslüman, 100 defa "**SubhânAllahi ve bi-hamdihi.**" der ve denizin köpüğü kadar da olsa hataları dökülür.

Dediğimiz gibi on defa "**Lâ ilâhe illAllahu vahdehu lâ şerike leh, lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve alâ kulli şey'in kadîr.**" der ve İsmailoğullarından dört köle azad etmiş gibi ecir alır.

Kişi bir köle fiyatını bir araya getirebilmek için ne kadar vakte, çabaya, yorgunluğa ve uğraşa ihtiyaç duyar? İnsan, ölene kadar çabalasa da bir kölenin bedelini toparlamak mümkün olmayabilir. Hâl böyleyken sen, bunu iki dakika içerisinde söyleyip İsmailoğullarından dört köle azat etmiş gibi oluyorsun.

Bu vaad, kendi hevasından konuşmayan Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in lisânı üzere gelmiştir; gazete sayfalarında ya da kanallarda veya orda burda gelmiş değildir. O ne bir tahmindir, ne bir tahlil ve ne de bir çıkarımdır. Bu sahih, apaçık, hevasından konuşmayandan gelen bir kelimedir. Ve nereden? Hazinele bitmeyen hazinelerinden, bitmeyen hazinelerin Rabbinden.

Bazıları Allah'ın lütfunun çok fazla olduğunu düşünüp, kişinin iki dakikada tüm bunlara erişmesinin hiç makul bir şey olmadığını söylüyor. Deriz ki: Allah (azze ve celle)'nin

Ateşten çıkarıp Cennete soktuğu son şahsa "**Temenni et, iste.**"²¹ denilir. Ateşten çıkan biri ne desin ki? Onun temennileri artık bitmiştir. Cennete girmesi ona kâfidir.

Yine şöyle denilir: "**İster misin, dünya meliklerinin en yücesi kadar mülkün olsun?**" "**Evet, gerçekten, Rabbim.**" der. Denilir ki: "**Bir misli, bir misli, bir misli.**" On misline kadar...

Dünyadaki en yüce melikin Harun Reşid olması mümkündür. Nitekim o, yeryüzünün dörtte üçüne sahipti. Cennete son girecek olan bu kişiye ise, Harun Reşid'in mülkünün 10 katı veriliyor. Dünyanın tamamına sahip olan dört meliki bıraktık. Bunların da on katı verilir. Nereye gider bu?! Hayal edin bu, ateşten çıkacak en son şahıs...

Peki ya ondan önce Ateşten çıkacak kimse için nasıldır? Cennete girecek ilk zümre için ne vardır? Ey kardeşlerim, Allah'ın fazlı (lütü) genişir ve onun sınırı yoktur. Lâkin aynı şekilde mahrumiyetin de sonu yoktur.

Mahrumiyet de, insanın kendi nefsi sebebiyle hasıl olur. Buna sebep olan ve nefsine fayda için veya nefsin mahrumiyeti için uğraşan insanın kendisidir.

²¹ Buhârî ve Muslim'in tahrir ettiği "Cennete girecek son kişi" hadisinden. [Yayınıcı]

"Şüphesiz Allah'ın kitabını tilavet edenler namazı ikame edenler."²²

"Namazı ikame edenler" Geniş bir alandır bu... Namaz amellerin en hayırlısıdır. Namaz, kendisinden çok fâide umulan amellerin en hayırlısıdır. Özellikle de kendilerinden hiç taviz verilemeyecek beş farz namaz ve insanın adak ve benzeri bir sûretle kendi nefesine vacip kıldığı namaz... Özellikle beş vakit namazın yeri ise bambaşkadır.

Müte'ekkid sünnetler, revatib ve mutlak sünnetler... Kabir ehline ne arzu ettikleri sorulsaydı, onlar "iki rekat" namaz kılabilmeyi temenni ederlerdi. Biz ise, divan ve yatakların üzerinde saatlerce dönüp duruyoruz. Örneğin, ailesi ve sevdikleriyle geceyi geç saatlere kadar geçiren bir kimseyi görürsün. Gecenin son üçte biri geldiğinde ise nefsi bu kimseye karşı çıkar. Vitri üç rekat mı kılsa, iki arttırsa mı, iki eksiltse mi diye düşünerek geceyi vitirsiz geçirir.

Ve şeytan onunla oynar. (Halbuki) şeytanından (Allah'a) sığınsa, sonra kalkıp abdest alsa, ayaklarını saff edip Rabbinin önünde dursa, hacetleri için O'ndan istese ve günahlarının dökülmesi için O'na seslense...

²² Fatır Suresi, 29. ayet

Allah her gecenin son üçte birinde (dünya semasına) iner. Gecenin son üçte birinde birçok insan bulursun, ama pek azı bu vakitten faydalanır. Çoğu ise dedikoduda ya da uykudadır. Bu, insanın aldandığı vakti zayi etmek ve hakikatte vakti katletmektir.

İnsanın hakikati, ömrüdür ve hazinesine bu gecelerden günlerden neler atıp biriktirdiğidir. Hakikat budur, bunun dışında kalanlar ise et ve kandır. Hayvan ve onun arasındaki fark nedir? Hayvanların bazıları daha kuvvetli, güçlü ve birçok insandan daha faydalıdır.

Bazı insanlar topluma yük olduğu hâlde, bazı hayvanlar faidelidir ve bu hayvanlardan istifâde edilmektedir. Lâkin insan, mükellefiyet sebebi olan akıl ile temyîz edilip şereflendirilmiştir.

Eğer insan bu aklı, kendisine yarar sağlayacak şeylerde kullanmazsa, aklının faydası nedir?

Duymasını ona yarar sağlayacak şeylerde kullanmazsa, bu duymanın faydası nedir?

Görmesini ona yarar ile dönecek şeylerde kullanmazsa, bu nimetin faydası nedir?

Bu nimetler, sahibine vebal olarak geri döner. Bir kimse çok zeki olabilir ama ne fayda... Bu zekayı insanları güldürmede ve onları hor görmede kullanıyorsa eğer...

Diğer bir kimse ise zeka olarak, önce bahsedilen kimseden çok daha az durumda olabilir ama o, akıllı Allah'ın razı olacağı şeylerde kullanıyordur.

İkisi arasındaki fark çok büyük...

İnsan faydalandığı şeyden dolayı övülür. Lâkin tüm bu huylar ve yetenekler heder olup, ona fayda sağlamaz ve kendi dışındakilere bir yararı olmazsa, varlıkları ile yoklukları, zıddına inkılâb etmediği sürece birdir.²³

Allah'ın kelamını ve zikri dinleyen, zikir meclislerinde geceleyen kimse ile, şarkılar, çalgı aletleri, küfür ve hakaretler dinleyerek vakit geçirenler arasında büyük fark vardır.

²³ Eğer fayda vermeyen bir meleke, zıddına inkılâb ederse, yani hayır/hasenat üretmeye başlarsa durum değişir. Yoksa varlığı ile yokluğu birdir. [Musahhihin notu]

Her insan, yaşadığı hâl üzeredir ve -eğer âhir ömründe Allah ona bir mâni yaratmamış ise-, yaptıklarının tam karşılığını alacaktır.²⁴

İnsan hayır, zikir ve tilavet sevgisi üzere yaşar ve bunlar üzere ölür.

Allah (azze ve celle) Latîf'tir, Habîr'dir.

O'ndan talep edenin, umut edenin talebini ve umudunu boşa çıkarmaz. Güzel bir biçimde amel edenin ecrini zayi etmez.

Hastaneleri ziyaret etseydiniz ve ölüm sarhoşluğu ve endişe içinde ölmek üzere olan hastaları görseydiniz...

Bu ne bir varsayımdır ne de bir tahmindir, bilakis gerçektir. Bilinci yerinde olmamasına rağmen Kur'an okuyan bir kimse duyulur. Dilinden açık seçik. Çünkü o Kur'an sahibidir (Kur'an ezberindedir)...

²⁴ Yani elde zaman var iken değerlendirelim denilmek isteniyor. İnsan amelsiz yaşar ise, amelsiz ölebilir. İnsan, yaptığı amellerin karşılığını tam olarak alacaktır. Ama insan âhir ömrünün ne olacağını bilemez ki! Allah (subhanehu ve teâlâ) bir hastalık vesaire yaratırsa veya çeşitli zor imtihanlar yaratırsa kişi, son günlerini de amel etmeden geçirip Ahirete amelsiz göçebilir. Bu nedenle bugünü iyi değerlendirmek gerekir. [Musahhihin notu]

İhram tekbiri getiren, rükudan secdeye giden, sonra selam veren bir kimse duyulur. Halbuki onun bedeninde bir kıl bile hareket etmez. Bu hâlde ezan okuyanlar duyulur.

Ve...

Hakaret eden, lanet eden, küfredenler duyulur...

Allah (azze ve celle) şöyle buyurur:

"Çabalarınız çeşit çeşittir."²⁵

İnsanın rahatlık anında Allah'ı anması gerekir ki, darlık ve şiddet anında da O (celle celâluhu) onu ansın.

Hiç şüphesiz insanın bir tarihi vardır. Allah ile güzel bir ticaret içersinde olduğu...

Ve ona sığındığı sıdkının olduğu...

Karşısında paramparça olduğu...

Bunun yanısıra istikamete sarılmaya ve ibadetleri artırmaya şiddetli hırsının olduğu...

²⁵ Leyl Suresi, 4. ayet

Yine ayrıca, özen göstermeksizin bir amel işleyip de bu amel sebebiyle başına musibetler ve felaketler gelmemesi için, lisânının sürekli bir biçimde "güzel sonucu" istemekten geri durmadığı bir tarihi vardır insanın....

"Bir kimse bir söz söyler ve söylediği sözde bir sakınca görmez fakat o sözü yüzünden Cehennem'de yetmiş yıl dibe doğru düşer gider."²⁶

"Sizden biri cennetliklerin yaptığı amel ile amel eder ve kendisiyle Cennet arasında sadece bir arşın mesafe kalır. Sonra kitap öne geçer ve cehennemliklerin yaptıkları amelleri yapar ve Cehennem'e girer. Yine sizden biri cehennemliklerin işledikleri amelleri işler ve kendisi ile Cehennem arasında bir arşın mesafe kalır. Sonra kitap öne geçer ve o kişi cennetliklerin yaptığı amelleri yapar ve Cennet'e girer."²⁷

İnsanın sonuçtan ve akibetten korkması, ürpermesi; bununla birlikte kurtuluş ve dinde sebat esbabı için tüm gücünü sarfetmesi gerekir. İyiler ile birlikte olması ve şerliler ile arkadaşlığı terketmesi lazım gelir.

²⁶ Muslim, Zühd, 7

²⁷ Buhari, Bed'ul Halk 6, Müslim, Kader 1

Allah'ı zikretme ve tüm hallerde şükür üzerinde sebat etmesi lazım gelir.

Allah daha iyi bilir. Ve Allah'ın salatu ve selâmı, Nebimiz Muhammed'e ve onun tüm âlinin ve ashabının üzerine olsun!

**Allah (azze ve celle) ile ticaret
eden bir kimseye lahzalarının
bir anında dahi gevşeklik
göstermesi yakışır mı? İnsanlar
dünya işlerindeki ticaretlerinde
tüm vakitlerini ganimet bilmek
için hırslanırlar ve önlerine
çıkan tüm fırsatları bazen
mübah, bazen haram ve bazen
de hayatın onsuz
yürüyemediğinden dolayı
zorunluluk haline gelen 'dünya
malı' için kullanırlar.**

müellif

KİTAB VE SÜNNET